

Martine Letterie

Mijn OMA was een HIPPIE

zwijsen

Sluit aan bij school

Is dit een grap?

De mooiste dag van ons leven, haha!

Branko logeert bij zijn oma en opa. Het regent pijpenstelen en hij verveelt zich het apezuur. Zijn opa en oma zijn anders dan de meeste mensen. Ze hebben bijvoorbeeld geen computer en geen televisie. Ze zeggen dat je geest daar lui van wordt. Branko besluit op onderzoek uit te gaan in het grote huis van zijn grootouders. Ze bewonen een deel van een oude boerderij, waar ze ooit met veel meer mensen woonden. Volgens zijn moeder was het een **commune**. Wat dat is, weet hij niet precies.

De vondst

In een kast op zolder vindt Branko een fotoalbum. Als hij het openslaat, ziet hij een belachelijke foto. Met het boek onder zijn arm gaat hij naar beneden.

‘Oma, moet je zien wat ik heb gevonden. Wie zijn deze types? En waarom zien ze er zo raar uit?’

‘Kom naast me zitten,’ zegt oma, ‘dan bekijken we het album samen.’

Dit zijn wij

Oma wijst eerst naar de vrouw op de foto en daarna op de man. ‘Dit zijn wij op onze huwelijksdag. Het was in 1969.’

Branko kijkt haar niet-begrijpend aan. ‘Maar waarom zien jullie er dan zo idioot uit? En waarom staat er “haha” onder de foto, als het geen grapje is?’

‘Dat is een lang verhaal,’ zegt oma. ‘Heb je een momentje?’

Hoe was het vroeger bij ons thuis?

Een gewone avond, toen ik klein was.

Een kleine tijdreis

‘Om die trouwfoto te begrijpen, moet je weten hoe het leven eruitzag toen ik een kind was. Echt totaal anders dan tegenwoordig.’ Oma bladert iets terug in het fotoalbum. ‘Hier zie je mijn ouders en mij bij de kachel, zomaar op een doordeweekse avond. Dat moet in 1950 zijn geweest.’

Branko bekijkt de foto aandachtig. ‘Waarom zitten jullie zo dicht bij de kachel?’

Oma glimlacht. ‘Omdat het daar lekker warm is.’

Kolen

We hadden geen centrale verwarming. Dit is een kolenkachel. Die werd dus gestookt met kolen. Ieder huis had een kolenhok of een kolenkelder. Wij woonden in een flat en naast de voordeur van ons appartement was een kolenhok. Met een **kolenkit** schepte mijn vader daar de kolen uit. Die zette hij dan naast de kachel, om die af en toe te kunnen bijvullen.

Kolenboer

De kolen werden thuisbezorgd door de kolenboer. Hij stortte ze in het kolenhok of de kolenkelder. Zijn kleren waren helemaal zwart van het kolengruis. En zijn gezicht meestal ook. Bij ons in de flat moest de kolenboer de trappen op met de zware zakken met kolen. Voor elk appartement opnieuw ...!

Mijn vader

Mijn vader werkte op het kantoor van een houthandel. Daar ging hij elke dag op de fiets naartoe. Bijna niemand had een auto in die tijd. Hij vertrok 's morgens om kwart voor acht en 's avonds om vijf uur kwam hij terug. Wel kwam hij meestal tussen de middag thuis brood eten, net als de kinderen.

Op zijn kantoor waren natuurlijk geen computers, die bestonden nog niet. Als hij zijn klanten iets wilde laten weten, schreef hij een brief. Die dicteerde hij aan zijn secretaresse en die typte de brief uit op een **schrijfmachine**. Er werd toen nog niet zoveel getelefoneerd, maar de postbode kwam wel twee keer per dag.

Mijn moeder

Moeders hadden geen baan in die tijd, en de mijne dus ook niet. Zodra werkende vrouwen trouwden, kregen ze ontslag. Mijn moeder deed het huishouden en zorgde voor ons. Het huishouden was toen wel veel meer werk dan tegenwoordig. Een afwasmachine bestond bijvoorbeeld nog niet, dus moest de **afwas** drie keer per dag met de hand gedaan worden. Door de kolenkachel zat er veel roet in de lucht en daardoor werd alles in huis snel vies. Mijn moeder stofte daarom elke dag de kamer. Zij deed ook de boodschappen en zorgde dat er drie keer per dag een maaltijd klaarstond.

De afwas doen, was toen ook heel veel werk ...

De kinderen

En wij? Wij gingen door de week naar school, en de eerste paar jaar zelfs ook nog op **zaterdagmorgen**. Tussen de middag gingen we naar huis. Daar had mijn moeder de boterhammen al klaarstaan. Elke zaterdagavond gingen we in bad. Elke dag douchen, zoals nu gebeurt, kostte veel te veel warm water. Dus dat deed niemand. Mijn buurkinderen moesten zelfs achter elkaar in hetzelfde badwater! In de winter zat ik na schooltijd nooit in mijn eigen kamertje, omdat het daar heel koud was. We hadden immers alleen in de woonkamer een kachel. Ik moest elke dag mijn bed netjes opmaken, en dat was een heel werk. Ik had namelijk geen dekbed, maar lakens en dekens. Het was lastig om die strak te trekken.

Aan huis

Voor sommige boodschappen hoefde mijn moeder de deur niet uit. Dagelijks kwam de bakker aan de deur en ook de melkboer kwam elke dag door de straat met zijn wagen. Hij verkocht verse melk, karnemelk en room. Dat was maar goed ook, want nog lang niet iedereen had een **koelkast**. De groenteman kwam ook eens in de week. De schillenboer ging een paar keer per week langs de deuren. Die haalde oud brood en **groenteafval** op, dat hij aan zijn varkens voerde.

Mijn ontbijt: havermoutpap

Dit heb je nodig

- 40 gram havermout
- 250 ml melk
- pannetje
- pollepel

Zo maak je het

- Breng de melk aan de kook.
- Roer langzaam de havermout erdoorheen.
- Laat het ongeveer 2 minuten zachtjes koken.
- Neem de pan van het vuur en laat het even staan.

Tip

Een schep suiker maakt de pap een stuk lekkerder!

Weekmenu zondag

gebraden rollade, gekookte aardappelen
met jus en sperziebonen

maandag

plakje koude rollade (restje van zondag), gekookte
aardappelen met jus en sla

dinsdag

gekookte aardappelen, spinazie, een hardgekookt ei
en soldaatjes (gebakken reepjes brood)

woensdag

een gehaktbal, gekookte aardappelen
en gekookte andijvie

donderdag

stamppot van gekookte aardappels
en andijvie met spekjes

vrijdag

vis, gekookte aardappels en wortels.

zaterdag

groentesoep met brood

De andijvie was in de aanbieding!

Ik zag er niet uit!

Mijn vriendinnen en ik.

Zondagse kleren

Mijn moeder had wel een wasmachine, maar ze moest veel dingen toch nog zelf doen. De wasmachine had bijvoorbeeld een losse **wringer** om het natte wasgoed uit te wringen. De was doen kostte dus veel tijd. Maar wij hadden veel minder kleding dan jullie. Elke dag legde mijn moeder een schone onderbroek en sokken klaar. De rest van de kleren droegen we een hele week. Ik had een zondagse jurk, daar moest ik extra zuinig op zijn.

Supersaaï!

In de winkel

Nu hangen er in de winkels elke maand nieuwe kleren, maar toen maar vier keer per jaar: in de lente, zomer, herfst en winter. Nieuwe schoenen kregen we alleen als onze oude te klein waren. In de winkel was er niet veel keus en van mijn moeder moest ik dan altijd heel stevige veterschoenen kiezen.

Sokken

En heb je gezien wat mijn moeder deed, op die foto voor de kachel op bladzijde 10? Ze breidde sokken voor mij! En die prikten enorm.

Hier draagt oma schoenen van vroeger.

Branko vindt de trouwfoto van zijn opa en oma. Die ziet er raar uit!
Waarom was dat?

Oma vertelt hem hoe het vroeger bij haar thuis was, toen ze klein was. Niet te vergelijken met nu. Een moeder die niet werkte, geen computer, eens in de week in bad ...

Maar op haar veertiende werd alles anders!

Een kijkje in het leven in de jaren 50 en 60!

Het leven was vroeger heel anders dan nu!

Sluit aan bij leesmethode
estafette

NUR 212

ISBN 978-90-487-3565-5

9 789048 735655

informatief

geschiedenis

zwijzen.nl

Zwijzen, dé leesspecialist sinds 1846